

Буто колись...

**Зберігаймо, люди,
Пам'ять родоводу,
Щоб не всох наш
корінь,
Марно не пропав...
Н. ЛЕВЧУК.**

РІЗДВО Христове. Це старовинне свято має щільний шлейф звичаїв, обрядів, колоритно забарвлених відтінками душі різних регіонів України. Поліська земля є справжньою колискою українського етносу та фольклору. І таке велике релігійне свято, як Коляди (так його називають у моему селі), має свою поліську інтерпретацію.

«Епіграфом» Коляд є голодна кутя (6 січня), коли готували на вечерю декілька пісних страв, в складі яких обов'язковою була кутя та юшка з сушених фруктів. До вечері сідала тільки родина, що проживала в цій хаті.

7 січня, коли на землю лягали перші сутінки, збиралася молодь до гурту. Приймали лише кращих юнаків та дівчат, і йшли вони тільки до близьких родичів. В хату не заходили, а колядували під вікнами.

Мерехтить вечірнє зоряне небо. Велика Ведмедяне майже торкається горизонту. Повітря чисте і незаймане. Кожний видих – ополонка в морозній атмосфері. Десь порипує сніг, і вечірня тиша наповнюється дзвінкими голосами: «Пане-господарю, дозвольте колядувати».

Господарі підходять до вікна і запитують: «А хто

прийшов?» Той, хто був тут з родини, називав себе, і лише після цього їх запрошували колядувати.

«...Рай розвився.
Гей, рай розвився.
Господь звеселився,
Син божий народився...»

Колядникам давали пироги, сало, ковбасу, різні інші страви із різдвяного святкового столу. Грошей не давали. І це досить суттєво. Бо на українській землі про добрих і працьовитих господарів судять саме по кількості смачних страв на столі у свята і по затишній оселі.

Крім родичів, ще давали дозвіл на коляду пастухам. Якщо юнак чи старший чоловік займав якийсь куст (вулиця, сторона в селі) і пас людську худобу, то він теж мав право йти колядувати до усіх, в кого був пастухом. Йому за коляду теж давали щось із святкових страв.

Близько опівночі затихає село, гасне світло у вікнах будинків. Тишу порушує лише сніг, що зрідка спадає з гілок на землю. На сході нічного неба зірки сплелися у велетенський метелик. Глянеш – і у свідомості промайне: за зимою прийде весна, а там літечко красне.

8 січня молодь, котра ходила колядувати, збиралася переважно у хаті господарів, що мали на виданні доньку чи сина, або ж у бездітних людей, і робили великий святковий «баль» (так в Озері називали народні гуляння). На столи ставили те, що

заробили. Готували і гарячі страви, знову ж таки з того, що люли кидали у торбу міхоноші. Столи були багаті, щедрі і, здавалося, пишалися своїми вмiлими, вигадливими господарями і працьовитими селянами. Молодь танцювала, веселилася. А старші люди приходили, дивилися, як відпочиває юнь, і наче самі молоділи. Над селом лунала пісня, грали музики і далеко розносився сміх. Україна зустрічала Різдво Христове.

9 січня парубки та дівчата мили, прибирали хату, де був «баль». Щиро дякували господарям і бажали їм достатку і здоров'я.

Ось так відмічали Різдвяні свята в середині століття на Поліссі.

Поринаючи подумки в сиву давнину, ще в часи Трипільської культури, коли люди обожнювали сонце, хліб, переконуємося, що принесли українці через віки повагу до основи життя людського – до праці. Коляда на Поліссі – це не лише велике релігійне свято, а й вітання нещезної землі та роботязким людям.

Тож з Колядою вас, люди добрі.

Лідія СНИЖКО.

**Записано із слів моєї
мами Катерини Сергіївни
Бліхар.**

